

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Створення небезпеки як ознака складу кримінального правопорушення у кримінальному праві України» здобувачки ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» Бурачинської Юстини Богданівни

1. Актуальність теми дисертації

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлюється тим, що у КК України відсутнє визначення поняття створення небезпеки, хоча законодавець неодноразово використовує таку ознаку при конструюванні складів кримінальних правопорушень, а у доктрині кримінального права відсутнє уніфіковане розуміння цієї ознаки. Також науковці висловлюють різні міркування щодо правової природи кримінальних правопорушень, ознакою складу яких є створення небезпеки, щодо місця створення небезпеки у конструкції складу кримінального правопорушення та особливостей кваліфікації кримінально-протиправних діянь, які таку небезпеку створюють. Крім цього, не є достатньо розробленими положення про те чому виникає потреба у криміналізації відповідних діянь, які створюють небезпеку; у яких випадках доцільно встановлювати кримінальну відповідальність за створення небезпеки та чим це обумовлено, а також для захисту яких суспільних відносин законодавець конструює делікти створення небезпеки. До того ж на сьогодні в Україні відсутнє комплексне дослідження проблематики створення небезпеки як ознаки складу кримінального правопорушення у кримінальному праві України. Це підтверджує актуальність дослідження представленої дисертаційної роботи, її наукове та практичне значення.

Тему дисертації затверджено Вченою радою Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 58/11 від 28 листопада 2018 р.) та уточнено Вченою радою Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 38/11 від 29 листопада 2022 р.).

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертація виконана відповідно до напрямів науково-дослідної роботи кафедри кримінального права і кримінології Львівського національного університету імені Івана Франка «Проблеми кримінально-правової охорони особи, суспільства та держави» на 2016–2018 рр. (номер державної реєстрації 0116U001650); «Теоретико-прикладні проблеми ефективності кримінального законодавства України» на 2019–2021 рр. (номер державної реєстрації 0119U002406); «Сучасні теоретико-прикладні проблеми реформування

кримінального законодавства України» на 2022–2024 рр. (номер державної реєстрації 0122U002433).

3. *Особистий внесок здобувачки в отриманні наукових результатів*

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Текстових запозичень у дисертації без посилання на джерело, інших елементів академічної недоброчесності у роботі не виявлено. Предмет дослідження розкритий Бурачинською Ю. Б. загалом всебічно і повно, поданий у вигляді авторської наукової концепції, а цінність рукопису полягає у тому, що у ньому розглянута значна кількість проблем, пов'язаних із створенням небезпеки як ознакою складу кримінального правопорушення у кримінальному праві України, та сформульовані науково-обґрунтовані й практично затребувані рекомендації щодо їх вирішення. Мета дисертаційного дослідження досягнута.

Дисертація є комплексним науковим дослідженням створення небезпеки як ознаки складу кримінального правопорушення у кримінальному праві України, на підставі якого розроблено пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення положень КК України у контексті кримінальної відповідальності за створення небезпеки.

У першому розділі роботи описано стан дослідження проблеми створення небезпеки як ознаки складу кримінального правопорушення у доктрині кримінального права, а також зосереджено увагу на історичному та зарубіжному регулюванні кримінальної відповідальності за створення небезпеки. Зокрема, з'ясовано, що до середини ХІХ ст. створення небезпеки як окрема ознака складу кримінального правопорушення не виділялась, вона вважалася властивістю діяння, а не окремим суспільно небезпечним наслідком, і закладалась у конструкцію формальних складів кримінальних правопорушень. Вперше кримінальні правопорушення, у яких створення небезпеки заподіяння істотної шкоди було назване як суспільно небезпечний наслідок складу кримінального правопорушення, були передбачені в Уложенні про покарання кримінальні і виправні 1845 р. Загальний склад делікту створення небезпеки у вузькому значенні вперше був передбачений у КК Польщі 1932 р. Також вказано, що можна запозичити зарубіжний досвід окремих країн (Польщі, Франції, Канади, Індії) у контексті доповнення КК України загальним складом делікту створення небезпеки.

Другий розділ дисертації присвячений дослідженню поняття «створення небезпеки» у кримінальному праві, поняття та видів складів кримінальних правопорушень створення небезпеки, характеристиці конструкції складу кримінального правопорушення, ознакою складу якого є створення небезпеки, а також шляхам вдосконалення КК України в частині відповідальності за кримінальні правопорушення, ознакою складів яких є створення небезпеки.

У роботі визначено, що «небезпека» у кримінальному праві має потрійне значення: вона є як реальною можливістю настання істотної шкоди або чогось негативного у майбутньому, так і дійсністю, оскільки є станом, коли щось загрожує, тобто такий стан вже існує об'єктивно і зумовлений певними обставинами. Крім цього, такий стан сам є джерелом потенційної небезпеки.

Встановлено, що «створення небезпеки» у кримінально-правовому розумінні означає і дію як певний процес, у результаті якого виникають зміни у стані об'єкта кримінально-правової охорони, і суспільно небезпечний наслідок такої дії. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що «створення небезпеки» у кримінальному праві – це уможливлення настання істотної шкоди для об'єкта кримінально-правової охорони, а також породження стану, коли об'єкту кримінально-правової охорони загрожує ризик (небезпека) внаслідок вчинення винним суспільно небезпечного діяння, яким створюється небезпека. У результаті створення небезпеки відбуваються зміни в об'єктивній реальності, у стані об'єкта, який існував раніше. Цей стан, коли загрожує ризик (небезпека), стає, по суті, новим джерелом потенційної шкоди.

Визначено, що поняття «делікт створення небезпеки» має два значення: широке та вузьке. У широкому значенні поняття «делікт створення небезпеки» охоплює усі кримінальні правопорушення, суспільна небезпека яких полягає у створенні реальної загрози заподіяння істотної шкоди. У вузькому значенні в обсяг поняття «делікт створення небезпеки» входять кримінальні правопорушення, в яких створення небезпеки є окремою ознакою складу – суспільно небезпечним наслідком.

Доведено, що встановлення кримінальної відповідальності за створення небезпеки є доцільним лише в окремих випадках, при чому варто враховувати кількісний та якісний критерії. Якісний критерій полягає у тому, що небезпека створюється для тих об'єктів кримінально-правової охорони, які є особливо цінними у певному суспільстві, потребують посиленого захисту, яким можна легко заподіяти істотну шкоду, тобто враховується для кого чи чого створюється ця небезпека. Крім цього, потрібно ще брати до уваги джерело небезпеки, з яким взаємодіє винний, або те джерело небезпеки, яке винний сам може створювати. Кількісний критерій виражений у ступені ймовірності, тобто необхідно визначити якою є можливість заподіяння істотної шкоди у майбутньому, у разі створення реальної небезпеки об'єктам кримінально-правової охорони така можливість повинна мати високу ймовірність здійснення.

Обґрунтовано, що кримінальні правопорушення, ознакою складу яких є створення небезпеки, є окремою групою кримінальних правопорушень, яка має власні особливості усіх чотирьох елементів складу кримінального правопорушення, зокрема, особливості об'єктивних та суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Відповідно було сформульовано

узагальнену конструкцію складу кримінального правопорушення, ознакою складу якого є створення небезпеки та подане власне бачення цієї проблематики. Зокрема, вказано, що законодавцю варто змінити підхід до конструювання складів деліктів створення небезпеки у вузькому значенні, ознакою складу яких є суспільно небезпечний наслідок.

Запропоновано шляхи вдосконалення КК України у контексті встановлення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення, ознакою складів яких є створення небезпеки. Зокрема, вказано, що варто уніфікувати термінологію, яка використовується у КК України, та у відповідних випадках замінити словосполучення «створило загрозу...» на «створило небезпеку...». Також розроблено пропозицію доповнити Розділ II Особливої частини КК України «Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи» загальним складом делікту створення небезпеки. Запропоновано здійснити диференціацію кримінальної відповідальності в окремих складах кримінальних правопорушень, у яких санкція є однаковою як у випадку створення небезпеки, так і у випадку заподіяння істотної шкоди об'єкту кримінально-правової охорони, шляхом конструювання основного складу кримінального правопорушення у випадку створення небезпеки заподіяння істотної шкоди та кваліфікованого складу кримінального правопорушення у разі реального заподіяння такої шкоди. Крім цього, подано пропозицію внести зміни до санкцій тих кримінально-правових норм, у яких передбачено однаковий або вищий вид і розмір покарання за створення небезпеки об'єкту кримінально-правової охорони, ніж у разі заподіяння істотної шкоди, з метою забезпечення співмірності виду і розміру покарання вчиненому діянню.

У третьому розділі дисертаційного дослідження приділено увагу відмежуванню складу кримінального правопорушення, ознакою складу якого є створення небезпеки, від складів незакінченого кримінального правопорушення та діянь, які є малозначними. Зокрема, встановлено, що делікти створення небезпеки є особливою групою кримінальних правопорушень, їх можна вважати певним етапом у вчиненні кримінального правопорушення, а саме відображенням у кримінальному законі попередніх етапів здійснення суспільно небезпечного діяння у необережних кримінальних правопорушеннях, оскільки об'єкту кримінально-правової охорони лише створюється небезпека заподіяння істотної шкоди, а реальна істотна шкода ще не заподіюється. Визначено, що не є можливою добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні у випадку вчинення кримінальних правопорушень, ознакою складу яких є створення небезпеки, у зв'язку з особливостями конструкції цих кримінальних правопорушень та неможливістю дотримання всіх умов, які є необхідними для добровільної відмови.

Доведено, що кримінальним правопорушенням, ознакою складу яких є створення небезпеки, не притаманні всі умови, які мають бути наявними для малозначного діяння, а тому делікти створення небезпеки не можуть бути визнані малозначними. Зокрема, не можуть визнаватися малозначними діяння, які формально містять ознаки кримінальних правопорушень, ознакою складу яких є створення небезпеки, зокрема ті, об'єктом посягання у яких є життя та здоров'я людини, довкілля, безпека; ті, які посягають на декілька об'єктів кримінально-правової охорони (мають основний та додатковий безпосередні об'єкти); а також ті, які вчинені через необережність, і ті, що вчинені із непрямим умислом у зв'язку з конструкцією таких деліктів.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у тринадцяти наукових працях. Це, зокрема, чотири наукові статті у фахових виданнях України категорії «Б» та дев'ять тез доповідей на наукових, науково-практичних конференціях. Аналіз наукових праць за темою дисертації дає змогу стверджувати, що опубліковані матеріали відображають основні положення та висновки проведеного дослідження.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором вирішень, висновків, рекомендацій

Результати дисертаційного дослідження є науково обґрунтованими та достовірними, оскільки одержані із застосуванням загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. Одержані висновки належно аргументовані та достовірні, адже доведені на основі аналізу великої кількості наукової літератури, українського та зарубіжного законодавства, судової практики. Відповідні результати багаторазово апробовано у вигляді доповідей на науково-практичних конференціях та науковому семінарі, а також перевірено під час рецензування публікацій у фахових виданнях. Зроблені висновки становлять логічно обґрунтований підсумок виконаної роботи, повністю відображають основні положення проведеного дослідження.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

У дисертації вперше:

- визначено, що поняття «делікт створення небезпеки» у широкому значенні охоплює усі кримінальні правопорушення, суспільна небезпека яких полягає у створенні реальної загрози заподіяння істотної шкоди. У вузькому значенні в обсяг поняття «делікт створення небезпеки» входять кримінальні правопорушення, в яких створення небезпеки є окремою ознакою складу – суспільно небезпечним наслідком;

- з'ясовано, що «небезпека» у кримінальному праві має потрійне значення: є реальною можливістю настання істотної шкоди у майбутньому; є дійсністю, тобто станом, у якому перебуває об'єкт; такий стан стає новим джерелом потенційної небезпеки;
- обґрунтовано, що з метою дотримання принципів диференціації кримінальної відповідальності, а також забезпечення співмірності виду і розміру покарання тяжкості кримінального правопорушення, санкція за делікт створення небезпеки має передбачати менш суворий вид і розмір покарання, ніж у випадку заподіяння реальної істотної шкоди об'єкту кримінально-правової охорони;
- констатовано, що до середини ХІХ століття створення небезпеки як окрема ознака складу кримінального правопорушення не виділялась, а вважалася властивістю діяння і закладалась у конструкцію формальних складів кримінальних правопорушень. Вперше кримінальні правопорушення, у яких створення небезпеки заподіяння істотної шкоди було назване як суспільно небезпечний наслідок складу кримінального правопорушення, були передбачені в Уложенні про покарання кримінальні і виправні 1845 р. Загальний склад делікту створення небезпеки у вузькому значенні вперше був передбачений у КК Польщі 1932 р.;

удосконалено:

- змістовне наповнення якісного та кількісного критеріїв, які визначають наявність підстав для криміналізації делікту створення небезпеки у вузькому значенні. Якісний критерій відображає для кого чи чого створюється небезпека та характеристики джерела небезпеки, з яким взаємодіє суб'єкт кримінального правопорушення. Кількісний критерій виражений у ступені ймовірності заподіяння істотної шкоди і полягає у необхідності визначення того, якою є можливість заподіяння істотної шкоди у майбутньому;
- узагальнену конструкцію складу кримінального правопорушення створення небезпеки шляхом визначення її особливостей відповідно до кожного з елементів складу та його ознак;
- положення про те, що склади кримінальних правопорушень, ознакою яких є створення небезпеки, є законодавчим відображенням у кримінальному законі попередніх етапів здійснення суспільно небезпечного діяння у необережних кримінальних правопорушеннях;

отримали подальший розвиток:

- наукові твердження про механізм заподіяння шкоди об'єкту кримінально-правової охорони у деліктах створення небезпеки. У результаті вчинення

суспільно небезпечного діяння об'єктивна дійсність змінюється у такий спосіб, що, по-перше, виникає нова можливість, а саме можливість заподіяння істотної шкоди, по-друге, об'єкт кримінально-правової охорони переходить у новий стан – стан реальної небезпеки, та, по-третє, виникає певне джерело потенційної небезпеки;

- доктринальний підхід про необхідність доповнення КК України статтею, у якій буде передбачено відповідальність за загальний склад делікту створення небезпеки.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Статті у наукових фахових виданнях України:

- 1) Бурачинська Ю. Кримінальна відповідальність за створення небезпеки: стан дослідження проблеми у доктрині кримінального права. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 245 – 252.
- 2) Бурачинська Ю. Б. Позитивні зобов'язання держави щодо захисту права на життя від небезпеки відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: кримінально-правовий аспект. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2021. Том 32 (71). № 4. С. 69–81.
- 3) Бурачинська Ю. Б. Створення небезпеки: історико-правовий аналіз положень кримінального законодавства, що діяло на території України (XI ст. – початок XX ст.). *Наукові перспективи*. 2022. Випуск № 5 (23). С. 346–372.
- 4) Бурачинська Ю. Б. Поняття «створення небезпеки» у кримінальному праві України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 4. С. 135–149.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

- 1) Бурачинська Ю. Види деліктів створення небезпеки у Кримінальному кодексі України. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні* : матеріали XXV звітної науково-практичної конференції (7–8 лютого 2019 року): у 2-ох ч. Ч. 2. Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2019. С. 83–87.
- 2) Бурачинська Ю. Ознаки, що характеризують зміст поняття «створення небезпеки», у доктрині кримінального права. *Актуальні проблеми прав людини, держави та правової системи* : матеріали XVIII Міжнародної

- студентсько-аспірантської наукової конференції (18–19 квітня 2019 року). Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2019. С. 165–167.
- 3) Бурачинська Ю. Кримінальна відповідальність за створення небезпеки за Статутами Великого князівства Литовського: порівняльний аналіз. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні* : матеріали XXVI звітної науково-практичної конференції (6–7 лютого 2020 року): у 2-ох ч. Ч. 2. Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2020. С. 112–116.
 - 4) Бурачинська Ю. Цінності, за створення небезпеки заподіяння істотної шкоди яким передбачена кримінальна відповідальність у статтях Особливої частини КК України. *Актуальні проблеми прав людини, держави та правової системи* : матеріали XIX Міжнародної студентсько-аспірантської наукової конференції (24 квітня 2020 року). Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2020. С. 207–209.
 - 5) Бурачинська Ю. Кримінально-правове значення виокремлення кримінальних правопорушень, ознакою складу яких є створення небезпеки. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні* : матеріали XXVII звітної науково-практичної конференції (5–6 лютого 2021 року): у 2-ох ч. Ч. 2. Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2021. С. 126–130.
 - 6) Бурачинська Ю. Створення небезпеки або створення загрози як складова понятійного апарату кримінального права. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні* : матеріали XXVIII звітної науково-практичної конференції (3–4 лютого 2022 року): у 2-ох ч. Ч. 2. Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2022. С. 145–147.
 - 7) Бурачинська Ю. Кримінальна відповідальність за створення небезпеки за австрійським Кримінальним кодексом 1852 року. *Актуальні проблеми прав людини, держави та правової системи* : матеріали XXI Міжнародної студентсько-аспірантської наукової конференції (22–23 квітня 2022 року). Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2022. С. 168–170.
 - 8) Бурачинська Ю. Окремі зауваги до питання про малозначність деліктів створення небезпеки. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні* : матеріали XXIX звітної науково-практичної конференції (2–3 лютого 2023 року): у 2-ох ч. Ч. 2. Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2023. С. 123–126.

- 9) Бурачинська Ю. Загальний склад делікту створення небезпеки: за чи проти? *Актуальні проблеми прав людини, держави та правової системи* : матеріали XXII Міжнародної студентсько-аспірантської наукової конференції (28 квітня 2023 року). Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2023. С. 126–129.

Тема дослідження була висвітлена на таких подіях: 1) науковому семінарі юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (2022 р.); 2) засіданні кафедри кримінального права і кримінології Львівського національного університету імені Івана Франка (2023 р.).

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Отримані висновки виконаного дослідження розширюють та доповнюють теоретичні напрацювання вирішення проблематики створення небезпеки як ознаки складу кримінального правопорушення і можуть бути використані у підручниках, навчальних посібниках, науково-практичних коментарях до КК України, науковій літературі, а також у навчальному процесі під час вивчення дисциплін «Кримінальне право України. Загальна частина» (зокрема, при опрацюванні теми «Об’єктивна сторона складу кримінального правопорушення»), «Кримінальне право України. Особлива частина» (зокрема, при опрацюванні тем, у яких вивчаються кримінальні правопорушення, ознакою складів яких є створення небезпеки), «Теорія кримінально-правової кваліфікації» та спецкурсів для студентів юридичних спеціальностей. Вказана праця також має значення у науково-дослідній діяльності для подальшого дослідження окремих аспектів створення небезпеки як ознаки складу кримінального правопорушення.

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані:

- у правотворчості – для вдосконалення Верховною Радою України положень КК України, у яких встановлена кримінальна відповідальність за створення небезпеки;
- у правозастосовній діяльності – для вирішення компетентними органами питань кримінально-правової кваліфікації щодо кримінальних правопорушень, ознакою складу яких є створення небезпеки.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України.

Дисертацію заслухано та обговорено на науковому семінарі кафедри кримінального права і кримінології Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 7 від 14 грудня 2023 року). У ході обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті роботи, не було висунуто.

Дисертаційна робота Бурачинської Юстини Богданівни «Створення небезпеки як ознака складу кримінального правопорушення у кримінальному праві України» є завершеним науковим дослідженням в межах поставлених завдань, в якому розкрито такі питання: стан дослідження проблеми створення небезпеки як ознаки складу кримінального правопорушення у вітчизняній та зарубіжній доктрині кримінального права; створення небезпеки як ознака складу кримінального правопорушення у кримінальному законодавстві, яке діяло на території України; створення небезпеки як ознака складу кримінального правопорушення у кримінальному законодавстві зарубіжних країн; поняття «створення небезпеки» у кримінальному праві; поняття та види складів кримінальних правопорушень створення небезпеки; конструкція складу кримінального правопорушення, ознакою складу якого є створення небезпеки; створення небезпеки як ознака складу кримінального правопорушення: шляхи вдосконалення КК України; відмінності кримінального правопорушення, ознакою складу якого є створення небезпеки, від складів незакінченого кримінального правопорушення; кримінальне правопорушення, ознакою складу якого є створення небезпеки, у контексті встановлення малозначності діяння.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у тринадцяти наукових працях. Це, зокрема, чотири наукові статті у фахових виданнях України категорії «Б» та дев'ять тез доповідей на наукових, науково-практичних конференціях.

На основі вищенаведеного можна зробити такі висновки щодо поданої дисертаційної роботи:

1. За актуальністю обраної теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю висновків, практичною цінністю дисертаційна робота Бурачинської Ю. Б. «Створення небезпеки як ознака складу кримінального правопорушення у кримінальному праві України» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (з наступними змінами).

2. Дисертація відповідає спеціальності 081 «Право» (галузь знань 08 «Право»).

3. Наукові праці Бурачинської Ю. Б., опубліковані за результатами дисертаційної роботи, за кількістю та якістю відповідають пп. 8-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (з наступними змінами).

4. Дисертація «Створення небезпеки як ознака складу кримінального правопорушення у кримінальному праві України» Бурачинської Юстини Богданівни рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

Головуючий на засіданні наукового семінару,
завідувач кафедри кримінального права і кримінології
Львівського національного
університету імені Івана Франка,
кандидат юридичних наук

Віктор МАРКІН

14 грудня 2023 року

Підпис кандидата юридичних наук *Віктора МАРКІНА* підтверджую.

Вчений секретар
Львівського національного
університету імені Івана Франка,
доцент

Ольга ГРАБОВЕЦЬКА